

ISIRI

11838-2

1st.edition

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۱۸۳۸-۲

چاپ اول

اپتیک یک پارچه - واژه نامه -

قسمت دوم: اصطلاحات مورد استفاده در طبقه

بندی

Integrated optics – Vocabulary-
Part 2: Terms used in classification

ICS:31.260 ; 01.040.31

به نام خدا

آشنایی با موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان موسسه* صاحب نظران مراکز و موسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرفکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادهای سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی‌نفع و اعضا کمیسیون‌های فنی مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که موسسات و سازمان‌های علاقمند و ذی‌صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شود که براساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که موسسه استاندارد تشکیل می‌دهد به تصویب رسیده باشد.

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکترونیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرفکنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیستمحیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. موسسه می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان‌ها و موسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرگانی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، موسسه استاندارد این گونه سازمان‌ها و موسسات را بر اساس ضوابط نظام تایید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تایید صلاحیت به آنها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاه، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این موسسه است.

* موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

1- International Organization for Standardization

2- International Electrotechnical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organization Internationale de Métrologie Legale)

4- Contact point

5- Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

"اپتیک یک پارچه - واژه نامه - قسمت دوم: اصطلاحات مورد استفاده در طبقه بندی"

سمت و / یا نمایندگی:

رییس:
غلامی، شیوا
دانشجوی دکترا
(دانشگاه شهید بهشتی)

دبیر:

پارسافر، ناهید
(کارشناس ارشد فیزیک)

عضو هیئت علمی
پژوهشکده علوم پایه کاربردی جهاد دانشگاهی

بنائی، اقدس
(کارشناس ارشد فیزیک)

مدیر گروه پژوهشی فیزیک
پژوهشکده علوم پایه کاربردی هاد دانشگاهی

حاج ملاعلی کنی، محمد حسن
(کارشناس برق - کنترل)

کارشناس آزاد

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

بدراقی، جلیل
(کارشناس ارشد فیزیک)

معاون پژوهشی
پژوهشکده علوم پایه کاربردی جهاد دانشگاهی

صیادی، سعید
(کارشناس ارشد الکترونیک)

نماینده انجمن صنفی تولیدکنندگان تجهیزات پزشکی

عجمی، عاطفه
(کارشناس ارشد سیستم‌های اقتصادی و اجتماعی)
جهاد دانشگاهی صنعتی شریف

مدیر آزمایشگاه اپتیک

غفوری غلامحسین نژاد، وحید
(کارشناس ارشد فیزیک)

عضو هیئت علمی
پژوهشکده علوم پایه کاربردی جهاد دانشگاهی

مقدم، فاطمه
(فوق لیسانس فیزیک)

عضو هیئت علمی
پژوهشکده علوم پایه کاربردی جهاد دانشگاهی

پیش گفتار

استاندارد "اپتیک یکپارچه- واژه نامه - قسمت دوم: اصطلاحات مورد استفاده در طبقه بندی" که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط توسط پژوهشکده علوم پایه کاربردی جهاد دانشگاهی تهیه و تدوین شده و در دویست و چهارمین اجلاس کمیته ملی استاندارد مهندسی پزشکی مورخ ۸۷/۱۰/۱ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در موقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منبع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

ISO 11807-2:2001 Integrated optics– Vocabulary – Part 2: Terms used in classification

فهرست مندرجات

عنوان	صفحة
آشنایی با موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران	ج
پیش گفتار	۵
۱- هدف و دامنه کاربرد	۱
۲- مراجع الزامی	۱
۳- اصطلاحات و تعاریف	۱

اپتیک یک پارچه - واژه نامه - قسمت دوم: اصطلاحات مورد استفاده در طبقه بندی

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین اصطلاحات مورد استفاده در طبقه بندی اجزای اپتیکی یک پارچه، تراشه‌های اپتیکی یک پارچه و دستگاه‌های اپتیکی یک پارچه می‌باشد که به طور مثال در زمینه مخابرات نوری و حسگرها کاربرد دارند.

یادآوری - اصطلاحات پایه و تعاریف در بخش اول این استاندارد ارائه شده است.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیرحاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می‌شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدرکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه‌های بعدی آن‌ها مورد نظر است.

استفاده از مراجع الزامی زیر برای این استاندارد الزامی است:

2-1 ISO 11807-1:2001 Integrated optics - Vocabulary – Part 1: Basic terms and symbols

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می‌روند:

۱-۳

Types of component configuration

انواع پیکربندی قطعه

۱-۱-۳

integrated optical element

جزء اپتیکی یک پارچه

جزء اپتیکی که یک عمل کرد اصلی از اپتیک یک پارچه را برعهده دارد (شکل ۱ را ببینید).

۲-۱-۳

integrated optical chip

تراشه اپتیکی یک پارچه

واحد یک پارچه^۱ شامل حداقل یک جزء اپتیکی یک پارچه (شکل ۱ را ببینید).

۳-۱-۳

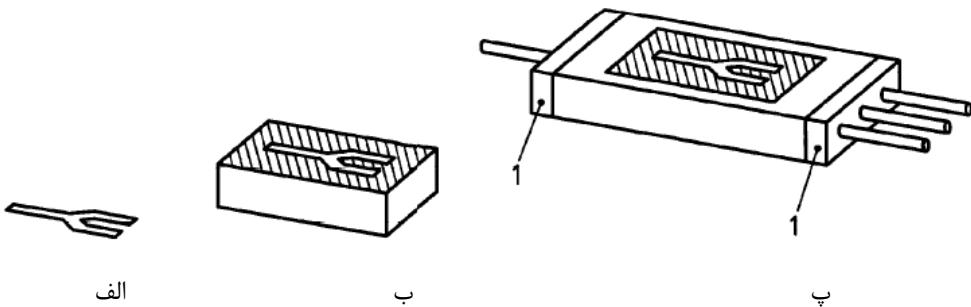
integrated optical device

دستگاه اپتیکی یک پارچه

تراشه اپتیکی یک پارچه به صورت یک پکیج (یک واحد).

1- Monolithic unit

یادآوری- یک پکیج (واحد)، ممکن است شامل حداقل یک ورودی اپتیکی و/ یا اتصال خروجی و/ یا اتصال‌های الکتریکی و/ یا یک بدنه باشد (شکل ۱ را بینید).

- الف) جزء اپتیکی یکپارچه
  - ب) تراشه اپتیکی یکپارچه
  - پ) دستگاه اپتیکی یکپارچه
- راهنمایی: ۱ اجزاء واسطه^۱

شکل ۱- طبقه بندی اجزاء، تراشه‌ها و دستگاه‌ها

۲-۳

انواع عمل کرد

یادآوری- انواع عمل کرد تعریف شده در اینجا، برای اجزاء ارائه گردیده است که در نتیجه این تعاریف برای همه پیکربندی‌های قطعه متناظر معتبر می‌باشند.

۱-۲-۳

passive integrated optical element

جزء اپتیکی یکپارچه غیرفعال

جزء مبتنی بر اصل هدایت موج و تداخل تابش به ترتیب بدون تأثیر خارجی روی ضریب شکست و منحصراً انطباق یافته^۲ با خروجی‌ها و ورودی‌های اپتیکی

یادآوری- این جزء برای تغییر جهت، توزیع، ترکیب، تبدیل و فیلتر کردن امواج تابشی هدایت شده به کار می‌رود.

۲-۲-۳

controllable integrated optical element

جزء اپتیکی یکپارچه قابل کنترل

جزء اپتیکی که می‌تواند تحت تأثیر خصوصیات فیزیکی مختلف (به طور مثال خصوصیات مواد الکترو- اپتیکی، آکوستو- اپتیکی، پیزو- اپتیکی، ترمو- اپتیکی یا الکترو- جذبی که می‌توانند برای تغییر ضریب شکست (ترکیبی) استفاده شوند) قرار گیرد.

یادآوری- ضریب شکست در مورد کنترل الکترو-اپتیکی می‌تواند به وسیله نفوذ یک میدان الکتریکی، یا در مورد کنترل آکوستو-اپتیکی به وسیله یک موج آکوستیکی سطحی^۱ (SAM) تغییر کند.

۳-۲-۳

active integrated optical element

جزء اپتیکی یک پارچه فعال

جزء مبتنی بر اثر نور^۲ و گسیل

یادآوری ۱- عمل کردها در این دسته، شامل تولید سیگنال‌های اپتیکی (تبديل سیگنال‌های الکتریکی به سیگنال‌های اپتیکی)، تقویت یا آشکارسازی (تبديل سیگنال‌های اپتیکی به سیگنال‌های الکتریکی) امواج تابشی هدایت شده می‌باشد.

یادآوری ۲- لیزرهای دیودی تزریقی^۳، تقویت کننده‌های اپتیکی و آشکارسازهای نوری یک پارچه شده با هادی‌های موج^۴ در این دسته قرار دارند.

۳-۳

Passive elements and chips

تراشهای و اجزای غیرفعال

۱-۳-۳

slab waveguide

هادی موج ورقه‌ای

هادی موجی که تابش را فقط در جهت عمود بر زیرلایه محدود می‌کند.

۲-۳-۳

strip waveguide

هادی موج نواری

جزء اپتیکی که تابش را در ناحیه سطح مقطع عرضی دو بعدی عمود بر سطح زیر لایه، در طول یک مسیر تک بعدی محدود می‌کند.

یادآوری- هسته در حالت کلی، یا سطح متناظر هسته در حالت پروفایل^۵ درجه بندی شده ضریب شکست، ممکن است به صورت‌های زیر باشد:

- کانال جاسازی شده^۶ (به شکل ۲-الف مراجعه کنید) یا کانال مدفون شده^۷ (به شکل ۲-ب رجوع کنید).
- کانال برجسته روی زیر لایه (به شکل ۲-پ مراجعه کنید).
- کانال برجسته روی یک لایه هدایت کننده موج (به شکل ۲-ت مراجعه کنید) یا به صورت تیغه‌ای روی یک لایه هدایت کننده موج (هادی موج بارشده نواری)^۸ (به شکل ۲-ث مراجعه کنید).

1-Surface Accostic Wave

2- photo-effect

3- Injection diode lasers

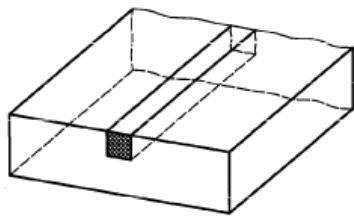
۴- موجبرها

5-Profile(نمای عرضی)

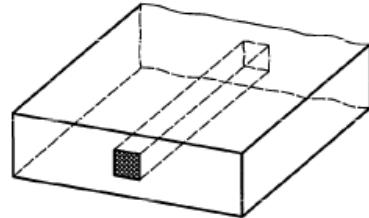
6- Embedded

7- Buried

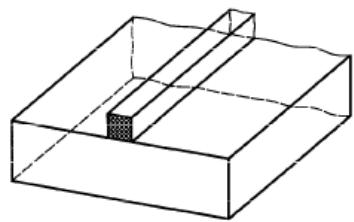
8- Strip- loaded waveguide

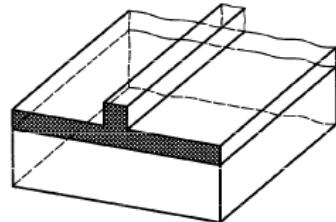
الف

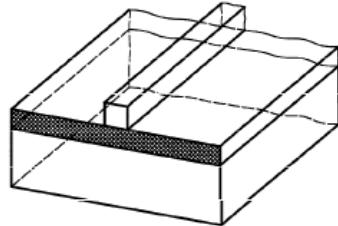
ب

پ

ت

ث

الف) کanal جاسازی شده

ب) کanal مدفون شده

پ) کanal برجسته روی زیر لایه

ت) کanal برجسته روی یک لایه هدایت کننده موج

ث) تیغه‌ای روی یک لایه هدایت کننده موج (که اصطلاحاً هادی موج بار شده نواری نامیده شود)

شکل ۲- نمای شماتیک برای پیکربندی‌های مختلف هادی‌های موج نواری

۳-۳-۳

انشعاب branch

جزء اپتیکی که یک هادی موج ورودی نواری را بین چندین هادی موج خروجی نواری توزیع می‌کند.
 یادآوری - تعابز بین یک توزیع کننده که معمولاً یک مسیر را به $M \times M$ مسیر توزیع می‌کند، و یک ترکیب کننده که معمولاً $N \times N$ مسیر را به یک مسیر هدایت می‌کند، توسعه کاربرد آنها صورت می‌گیرد.

۴-۳-۳

رابط tap

جزء اپتیکی که بخش معینی از تابش را در خارج از یک هادی موج نواری به هادی موج دیگری که از مجاورت هادی اولیه، انشعاب یافته، جفت می‌کند.

۵-۳-۳

انشعاب Y

جزء اپتیکی که توان یک موج تابشی هدایت شده را به دو موج تابشی، معمولاً با توان و تغییر فاز یکسان، تقسیم می‌کند.

۶-۳-۳

directional coupler

جفت کننده جهت دار

جزء اپتیکی دارای چهار درگاه، شامل یک جفت هادی موج نواری، که در آنها، میدان‌ها به طور متقابل جفت شده و پایانه‌های ورودی و خروجی آنها از یکدیگر منشعب^۱ می‌شوند.

یادآوری ۱- دو هادی موج ممکن است با فاصله کمی از هم قرار گرفته باشند، متقاطع باشند یا یکدیگر را در یک زاویه حاده قطع کنند.

یادآوری ۲- عملکرد، مبتنی بر اصل جفت شدگی تناوبی تابش به وسیله تداخل است. این اجزاء می‌توانند به شکل جزء غیر فعال یا جزء قابل کنترل ساخته شوند. همچنین جفت کننده‌های جهت دار، در جایی که هادی‌های موج یکدیگر را (در یک زاویه حاده) قطع می‌کنند، به عنوان جفت کننده X نیز نامیده می‌شوند.

۷-۳-۳

3-dB coupler

جفت کننده ۳-dB

جزء اپتیکی دارای چهار درگاه که توان ورودی تابش را به طور برابر بین دو هادی موج خروجی تقسیم می‌کند.

۸-۳-۳

N×M star coupler

جفت کننده ستاره‌ای N×M

جزء اپتیکی که در آن، توان تابشی N هادی موج ورودی به طور مساوی میان M هادی موج خروجی توزیع می‌شود.

یادآوری- جفت کننده ستاره‌ای می‌تواند از یک شبکه متتشکل از انشعابات Y و/ یا جفت کننده‌های ۳-dB یا یک بخش متتشکل از هادی موج چند مد، شکل گرفته باشد.

۹-۳-۳

waveguide intersection

تقاطع هادی موج

جزء شامل دو هادی موج نواری که یکدیگر را قطع می‌کنند.

یادآوری ۱- اگر زاویه تقاطع به قدر کافی بزرگ باشد (حالت ایده آل 90°)، آنگاه هیچ تداخل متقابلی بین موج‌های هدایت شده در هادی‌های موج مجزا، رخ نمی‌دهد.

یادآوری ۲- اگر زاویه تقاطع کوچک باشد، آنگاه جفت شدگی رخ می‌دهد) به جفت کننده جهت دار در بند ۶-۳-۳ رجوع کنید؛ در این صورت، این جزء به عنوان یک جفت کننده X در نظر گرفته می‌شود.

۱۰-۳-۳

waveguide offset

انحراف هادی موج

جابجایی عرضی(جانبی) ناگهانی لبه هادی موج که می‌تواند به آشفتگی تابش منتشر شده یا آشفتگی در گذار بین بخش‌های هادی موج دارای انحنای مختلف یا مخالف منجر گردد و می‌تواند به منظور اصلاح هم پوشانی میدان، مورد استفاده قرار گیرد.

۱۱-۳-۳

taper

مخروطی

هادی موجی که سطح مقطع آن در جهت محور طولی تغییر می‌کند و موجب باریک شدگی یا پهن شدگی تدریجی پیوسته سطح مقطع می‌گردد.

یادآوری- یک مخروطی برای تنظیم اندازه لکه بکار می‌رود. به طور مثال برای اتصال اجزای اپتیکی یک پارچه با مدهای شکل‌های متفاوت میدان نزدیک^۱.

۱۲-۳-۳

polarization converter

مبدل قطبش

جزئی اپتیکی که در آن، حداقل بخشی از مد ویژه (TE ، TM) ورودی هادی موج که معمولاً دو شکست است، به مد ویژه متعامد تبدیل شود.

یادآوری- در یک مبدل TE/TM ، تبدیل کاملی از یک مد ویژه به مد ویژه متعامد روی می‌دهد.

۱۳-۳-۳

TE /TM mode splitter

جدا کننده مد

جزئی اپتیکی که مدهای TM و TE را در هادی موج ورودی مجزا کرده و آنها را به هادی‌های موج خروجی متناظر هدایت می‌کند.

یادآوری- رابطه بین توان تابشی P_t در خروجی انتخاب شده، به توان تابشی P_f در خروجی انتخاب نشده، نسبت‌های جدا سازی نامیده شده و در مقیاس لگاریتمی، به صورت زیر بیان می‌شود:

$$S = 10 \cdot \log(p_t/p_f) \text{ dB}$$

۱۴-۳-۳

آینه هادی موج

آینه‌ای که روی یک سطح خمیده یا صاف، موج تابشی هدایت شده در هادی موج ورودی را، معمولاً در جهت مختلف یا به طور عمودی خارج از زیر لایه، به سمت یک هادی موج خروجی بازتاب می‌دهد.

یادآوری- به طور مثال، برای جفت کردن ورودی لیزر یا آشکارساز

۱۵-۳-۳

integrated optical Mach-Zehnder interferometer تداخل سنج اپتیکی یک پارچه ماخ-زنر جزء اپتیکی شامل دو انشعاب Y یا جفت کننده‌های جهت دار (معمولأ جفت کننده‌های dB-۳)، که در جهت مخالف یکدیگر قرار داده شده و به وسیله دو هادی موج نواری متصل گردیده‌اند.

یادآوری- تغییرات فاز بین امواج تابشی در هر دو بازو، که یا به وسیله اثرات الکترو-اپتیکی و یا توسط برخی اثرات فیزیکی خارجی دیگر، ایجاد شده است و سبب تداخل، و از این رو مدوله شدن شدت تابش در هادی موج خروجی می‌گردد.

۱۶-۳-۳

integrated optical ring resonator

تشدیدگر اپتیکی یک پارچه حلقوی

جزء اپتیکی که موج هدایت شده را دور تا دور یک مسیر بسته منتشر کرده و سبب ایجاد اثرات تشدید وابسته به فرکانس می‌شود.

۱۷-۳-۳

integrated optical filter

فیلتر اپتیکی یک پارچه

جزء اپتیکی که دارای یک ورودی و حداقل یک خروجی است و نسبت توان هدایت شده در هادی موج خروجی به توان هدایت شده در هادی موج ورودی، وابسته به فرکانس است.

یادآوری- وابستگی فرکانسی در رابطه با فرکانس حامل می‌تواند به صورت یک فیلتر عبور باند، یک فیلتر توقف باند، یک فیلتر بالاگذر، یک فیلتر پایین گذر، یا ترکیبی از دو فیلتر آخر باشد.

۴-۳

Controllable elements and chips

تراشه‌ها و اجزاء قابل کنترل

۱-۴-۳

integrated optical modulator

مدوله کننده اپتیکی یک پارچه

جزء اپتیکی که اجازه می‌دهد فاز، قطبش، و / یا توان موج هدایت شده به وسیله یک سیگنال الکتریکی یا اپتیکی که از طریق یک درگاه خارجی دیگر وارد می‌شود، تحت تأثیر قرار گیرد.

۱-۱-۴-۳

integrated optical phase modulator

مدوله کننده فاز اپتیکی یک پارچه

جزء اپتیکی یک پارچه دارای یک ورودی و یک خروجی که با آن فاز موج تابشی در خروجی مدوله کننده می‌تواند به وسیله یک سیگنال کنترل (به طور مثال با به کارگیری اثر الکترو-اپتیکی به واسطه الکترودها)، از طریق یک درگاه خارجی دیگر که به هادی موج متصل شده، تغییر کند.

۲-۱-۴-۳

integrated optical intensity modulator

مدوله کننده شدت اپتیکی یک پارچه

جزء اپتیکی یک پارچه با یک ورودی و حداقل یک خروجی، که نسبت توان هدایت شده در هادی موج خروجی به توان هدایت شده در هادی موج ورودی بتواند به وسیله یک سیگنال کنترل الکتریکی یا اپتیکی خارجی از طریق یک درگاه خارجی دیگر که به هادی موج متصل شده، تحت تأثیر قرار گیرد.

۲-۴-۳

integrated optical switch

سوئیچ اپتیکی یک پارچه

جزئی با یک ورودی و حداقل یک خروجی و یک ورودی سیگنال کنترل اپتیکی یا الکتریکی اضافه یادآوری - اگر سوئیچ فقط یک خروجی داشته باشد، آنگاه سیگنال کنترل، خروجی را از وضعیت حداقل ممکن به وضعیت حداقل انتقال ممکن، تغییر می‌دهد. اگر جزء بیش از یک خروجی داشته باشد، آنگاه سیگنال کنترل، توزیع توان ورودی را در میان خروجی‌ها، تحت تأثیر قرار می‌دهد.

۳-۴-۳

integrated optical switching matrix

ماتریس سوئیچ کننده اپتیکی یک پارچه

جزء اپتیکی یک پارچه شامل یک پیکربندی منظم از سوئیچ‌های اپتیکی یک پارچه برای یک توزیع قابل انتخاب سیگنال‌های تابشی N ورودی در میان M خروجی، جایی که N و M حداقل برابر دو می‌باشند.

۴-۴-۳

integrated optical Bragg call

سلول اپتیکی یک پارچه برآگ

جزء اپتیکی یک پارچه که از تأثیر متقابل بین یک موج اپتیکی هدایت شده و یک موج آکoustیکی، بهره می‌برد.

یادآوری - این تأثیر متقابل می‌تواند منجر به شیفت فرکانس، مدوله شدن توان تابش، یا سوئیچ کردن در خروجی گردد.

۵-۴-۳

controllable polarization converter

مبدل قطبش قابل کنترل

جزء اپتیکی یک پارچه‌ای که یک تبدیل قطبش TE/TM، به عنوان نتیجه مداخله^۱ یک پارامتر کنترل (به طور مثال یک میدان الکتریکی)، در آن روی می‌دهد.

یادآوری - اگر چرخش قطبش بتواند به طور پیوسته در یک جهت، بدون هیچ تغییر ناگهانی کنترل شود، آنگاه یک کنترل پیوسته غیر تنزلی تلقی خواهد شد. یک مبدل قطبش همچنین می‌تواند به عنوان یک سوئیچ قطبش به کار گرفته شود.

۶-۴-۳

active integrated optical device

دستگاه اپتیکی یک‌پارچه فعال

دستگاهی که علاوه بر خروجی‌ها و / یا ورودی‌های اپتیکی، یک یا چند امکان زیر را دارد است:

- تبدیل سیگنال‌های الکتریکی به سیگنال‌های اپتیکی (فرستنده اپتیکی یکپارچه)؛
  - تبدیل سیگنال‌های اپتیکی به سیگنال‌های الکتریکی (گیرنده اپتیکی یکپارچه)؛
  - تقویت سیگنال‌های اپتیکی (تقویت کننده اپتیکی یکپارچه، تقویت کننده پارامتری اپتیکی یکپارچه)؛
  - استفاده از اثرات اپتیکی غیرخطی بین سیگنال‌های تابشی در ماده جامد، به منظور تغییر مشخصات طیفی (مبدل فرکانس اپتیکی یکپارچه)، یا تغییر شدت کانال‌های خروجی (مدوله کننده فعال شدت اپتیکی یکپارچه) یا سوئیچ کردن مسیرهای اپتیکی به صورت اپتیکی.
- یادآوری - طبقه بندی مجازی دستگاه‌های فعال، به دلیل ادامه پیشرفت‌ها، به طور آزمایشی به تأخیر افتاده است.

فهرست الفبایی

	الف
waveguide mirror 3-3-14	آینه هادی موج
waveguide offset 3-3-10	انحراف هادی موج
Branch 3-3-3	انشعاب
Y-branch 3-3-5	انشعاب Y
Types of component configuration 3-1	انواع پیکربندی قطعه
Types of function 3-2	انواع عمل کرد
	ت
integrated optical Mach-Zehnder interferometer 3-3-15	تداخل سنج اپتیکی یکپارچه ماخ-زنر
integrated optical chip 3-1-2	تراشه اپتیکی یکپارچه
Passive elements and chips 3-3	تراشه ها و اجزای غیرفعال
controllable elements and chips 3-4	تراشه ها و اجزاء قابل کنترل
integrated optical ring resonator 3-3-16	تشدیدگر اپتیکی یکپارچه حلقوی
waveguide intersection 3-3-9	تقاطع هادی موج
	ج
TE /TM mode splitter 3-3-13	جدا کننده مد
integrated optical element 3-1-1	جزء اپتیکی یکپارچه
passive integrated optical element 3-2-1	جزء اپتیکی یکپارچه غیرفعال
active integrated optical element 3-2-3	جزء اپتیکی یکپارچه فعال
controllable integrated optical element 3-2-2	جزء اپتیکی یکپارچه قابل کنترل
3-dB coupler 3-3-7	جفت کننده dB ۳-
directional coupler 3-3-6	جفت کننده جهت دار
N × M star coupler 3-3-8	جفت کننده ستاره‌ای N×M
	د
integrated optical device 3-1-3	دستگاه اپتیکی یکپارچه
active integrated optical device 3-4-6	دستگاه اپتیکی یکپارچه فعال
	ر
tap 3-3-4	رابط
	س
integrated optical Bragg call 3-4-4	سلول اپتیکی یکپارچه برآگ
integrated optical switch 3-4-2	سوئیچ اپتیکی یکپارچه
	ف
integrated optical filter 3-3-17	فیلتر اپتیکی یکپارچه
	م
integrated optical switching matrix 3-4-3	ماتریس سوئیچ کننده اپتیکی یکپارچه
polarization converter 3-3-12	مبدل قطبش

controllable polarization converter 3-4-5	مبدل قطبش قابل کنترل
taper 3-3-11	مخروطی
integrated optical modulator 3-4-1	مدوله کننده اپتیکی یکپارچه
integrated optical intensity modulator 3-4-1-2	مدوله کننده شدت اپتیکی یکپارچه
integrated optical phase modulator 3-4-1-1	مدوله کننده فاز اپتیکی یکپارچه
— ه —	
slab waveguide 3-3-1	هادی موج نواری
strip waveguide 3-3-2	هادی موج ورقه‌ای

Alphabetical index

A

active integrated optical device 3-4-6

دستگاه اپتیکی یکپارچه فعال

active integrated optical element 3-2-3

جزء اپتیکی یکپارچه فعال

B

Branch 3-3-3

انشعاب

C

controllable elements and chips 3-4

تراشه‌ها و اجزاء قابل کنترل

controllable integrated optical element 3-2-2

جزء اپتیکی یکپارچه قابل کنترل

controllable polarization converter 3-4-5

مبدل قطبش قابل کنترل

D

3-dB coupler 3-3-7

جفت کننده dB

directional coupler 3-3-6

جفت کننده جهت دار

I

integrated optical Bragg call 3-4-4

سلول اپتیکی یکپارچه براگ

integrated optical chip 3-1-2

تراشه اپتیکی یکپارچه

integrated optical device 3-1-3

دستگاه اپتیکی یکپارچه

integrated optical element 3-1-1

جزء اپتیکی یکپارچه

integrated optical filter 3-3-17

فیلتر اپتیکی یکپارچه

integrated optical intensity modulator 3-4-1-2

مدوله کننده شدت اپتیکی یکپارچه

integrated optical Mach-Zehnder interferometer 3-3-15

تداخل سنج اپتیکی یکپارچه ماخ-زنر

integrated optical modulator 3-4-1

مدوله کننده اپتیکی یکپارچه

integrated optical phase modulator 3-4-1-1

مدوله کننده فاز اپتیکی یکپارچه

integrated optical ring resonator 3-3-16

تشدیدگر اپتیکی یکپارچه حلقوی

integrated optical switch 3-4-2

سوئیچ اپتیکی یکپارچه

integrated optical switching matrix 3-4-3

ماتریس سوئیچ کننده اپتیکی یکپارچه

N

$N \times M$ star coupler 3-3-8

جفت کننده ستاره‌ای $N \times M$

P

Passive elements and chips 3-3

تراشه‌ها و اجزای غیرفعال

passive integrated optical element 3-2-1

جزء اپتیکی یکپارچه غیرفعال

polarization converter 3-3-12

مبدل قطبش

S

slab waveguide 3-3-1

هادی موج ورقه‌ای

strip waveguide 3-3-2

هادی موج نواری

T

tap 3-3-4

رابط

taper 3-3-11

مخروطی

TE /TM mode splitter 3-3-13

جدا کننده مد

Types of component configuration 3-1

انواع پیکربندی قطعه

Types of function 3-2	انواع عمل کرد
W	تقاطع هادی موج
waveguide intersection 3-3-9	آینه هادی موج
waveguide mirror 3-3-14	انحراف هادی موج
waveguide offset 3-3-10	
Y	انشعاب Y
Y-branch 3-3-5	